

CIJENA lista: U preplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesечно K 3-60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLAŠI primaju se u apravl. lista. trg. Cuztoza. 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Sibijska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIF HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. post. št. 26.795.

Godina IV.

U Puli, srijeda 24. travnja 1918.

Broj 999

Zamršeni položaj na Istoku.

Nije trebalo genijalnosti, da se predviđao razvoj stvari na istoku. To, što su naši „divni“ diplomate u Brestu-Litovskom i u Bukareštu spleli, to ne će nikakva državna umjetnost više razriješiti. Veoma zanimive vijesti dolaze iz Moskve, Kijeva, Bukarešta i Sofije. I sam „Fremdenblatt“ osjeća, da mir, nametnut Rusiji, ne će imati trajnosti. Ali Rusi će kod toga imati brojnih saveznika, imat će i Ukrajince i Rumunje i po svojoj prilici i Bugarsku. Za pridobivanje simpatija ukrajinskog naroda radi u Ukrajini punom parom pruski general von Eichhorn. Da se i Bugarskoj odbije, za to vodi posebnu brigu Berlin time, što podupire turske težnje za bugarskim područjem, a mađarske grezokorekture naprama Rumunjskoj zavadiće i Marghilomana i Carpa sa austrijskim krugovima. Položaj je na istoku postao zamršeni, negoli je ikada prije bio.

„Tagespost“ javlja, da je mir s Rumunjskom još veoma dalek i neizvjestan. Kažu, piše taj list, da je pitanje Konstante riješeno. Ali imade tamo da se riješi još kojekakvih zamršenijskih pitanja, pitanje Besarabije i pitanje odstupa bugarskog područja Turskoj. Bugarska zauzima gledište na mir sa Rumunjskom posebno stanovite. Turci su kao oduševljeni za to, što se je Bugarsku povećalo za Dobruđu, zatražili odstup područja na Mariči, čime su si središnje vlasti stekle bugarsko savezništvo. Berlinski politički krugovi rade punom parom u prigov. Turske. Radi toga vlada u Bugarskoj silno oporobenje. Pred nekoliko sutu dana zabilježili nekoje u tom pogledu veoma zanimive glasove novinstva iz Sofije. Bugarski kralj imao je posjetiti Carigrad. Radi zamršenijski i neizvjesnosti položaja, odustao je za sada od svoje namjere. Bugarska se javnost osjeća izigranom. Radi toga vlada u tamošnjim političkim krugovima uzbuđenost i nezadovoljstvo. Političari, kojima je uz najteže kazne bilo za vrijeme rata zabranjeno političko djelovanje, slave uskrnuće u javnom životu. Novine, kao što n. pr. „Praporce“, kojemu vlada nije dala ni pisani, objavljuju oštre članke, i sama „Kambana“, koja je odavna branila savez sa središnjim vlastima, ustaje protiv zahtjeva Turske i Njemačke. Bugarska je protivna također tome, da bi se Rumunjska povećala na račun Ukrajine. Bugarski delegati u Bukareštu zauzimaju se radi toga za ukrajinske zahtjeve u pogledu na Besarabiju. Nije bez značenja ni to, da se Ukrajinci pozivlju kod obrate svojih prava u Besarabiji na Bugare, kojih imade tamo preko 200.000.

Gospodin Burian i Kühlmann imat će dalek u Bukareštu još mnogo posla, dok sklope taj „rumunjski“ mir, koji je zapleteniji, nego li je bio mir u Brestu-Litovskom. Ova će pregovaranja biti tim teža i dugotrajnija, što ne postoje razlike u mišljenju te su neprijateljskom strankom također među samim saveznicima. Pitanje Besarabije i pitanje ozemlja na Mariči zahvaćaju sve šire krugove i stavljaju na dnevni red cijeli niz novih problema, kojih naši državci nijesu ni iz daleka slutili, kad su otpuovali na sklapanje mira u Bukarešt.

Ova zamršenijski i neizvjesnost na istoku, ovo opće nezadovoljstvo izvan i unutra monarhije, to su plodovi Czerninove politike. Da mjerimo zasluge državnika sa starim mjerilom, sa veličinom stečenih područja, morali bi upravo očajavati nad takvom politikom; da ga sudimo po modernim, pravnim načelima, koja smatraju zaslugom jedino pomirenje svijeta i ljudi, vidimo opet, da su rezultati Czerninove politike jačovi i isprazni. Sada možemo razumjeti, zašto je mir tako daleko...

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 23. (D. u.) Službeno se javlja: Nema osobitih događaja. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 23. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojni frontu ograničila se je djelatnost na privremeno pojačanu topničku paljbu i na mjesne pješadijske podhvate. Engleska je pješadija bila osobito revna između Lensa i Alberta. Izvidnička odijeljenja, koja su udarila proti našim linijama na mnogobrojnim točkama, bila su svuda suzbijena. Uzalud kušao je neprijatelj, da nam sa jakim silama preotme područje, što je 21. t. m. izgubio u šumi od Avoley, te steći si s obe strane Boucicourt-Avoley željeznicu sjeverno od Alberta. U višestrukim navalama, kod kojih je pretrpio teške gubitke, izgubio je neprijatelj zarobljenika. — Zadnja dva dana oborili smo 30 neprijateljskih aeroplana. Poručnik je Wenckhoff polučio svoju 25. zračnu pobjedu. — Macedonska fronta: Između Ohridskog i resnapskog jezera, kao što i sjeverozapadno od Bitolja topnički

i minski bojevi. Njemačka su odijeljenja provaila zapadno od Makova u francuske položaje. Bugarske su čete južno od Dojranskog jezera suzbile engleske djelomične navale. Zarobili smo nekoliko Francuza i Engleza. — Ludendorff.

* Turski izvještaj od 22. t. m.: Palestinska fronta: Od obale pa sve do Jordana samo malena bojna djelatnost. Engleski oklopljeni automobili, koji su prodirali na istočnom brijegu Jordana; potjerani su topovskom vatrom. Otpor naših četa osujetilo je i poduzeće bunтовnika, napereno proti Amanu i proti željeznici Bečat. Naše pripomoćne čete natjeraše neprijateljske bande u bijeg, te im zadaše znatnih gubitaka. — Kaukaska fronta: Uz neprestane bojeve približuju se naše čete gradu Karsu. Osvojen je Osurgelil; 30 km sjeveroistočno od Batuma.

* Rokvizicija žita. Narodni zastupnik je Waldner prosvjedovao kod vlade radi namjeravanih novih rokvizicija. Naglasio je potrebu, da se također ugarske zalihne zaplijeni i da se, bude li potrebno, rekvirira i u Ugarskoj žito. Za tim je zastupnik Waldner dao izražaja sumnji, da li će zaplijenjene količine žita biti u istinu povraćene iz ukrajinskih zalihna. — „Grazer Tagblatt“ javlja iz Praga: Izvršujući je odbor češke državopravne stranke, stvorilo pod predsjedanjem veleizdajulka Rašina odluku proti izvozu žita iz Čoske. Za zemlje češke krime traži odluka posebne centrale. Predsjedništvo češke državopravne je stranke zaključilo uložiti kod vlade prosvjed protiv zaplijene žita producenata.

* Ukrajinci prosvjeduju. 22. t. m. primio je ministar-predsjednik parlamentarno odaslanstvo Ukrajinaca pod vodstvom metropolita grofa Szeptickoga, da prosvjeduje protiv toga, da se za ledjima ukrajinskog naroda sklapa kojekakve tajne ugovore, koji su u protuslovlju sa odredbama brest-litovskog mira. Istotako prosvjedovali su zastupnici protiv utanačenja, koja bi mogla prejudicirati državopravni položaj istočne Galicije i Bukovine. Kod toga istaknu ih su odaslanici izvještaje novina, da je grof Czernin odstupio radi mira s Ukrajinom i da se pripravlja politika, koja će nastojati da pridobije Poljake sa koncesijama u pitanju Holma i u istočnoj Galiciji.

* Mirovna pregovaranja s Rumunjskom. „Berliner Tageblatt“ javlja, da će njemački državni tajnik Kühlmann krenuti naredne sedmice u Bukarešt, da nastavlja tamo mirovna pregovaranja sa Rumunjskom. Namjeravani će posjet baruna Buriana bli radi toga odgođen za kasnija vremena. Da se nije još potpisao mir, ne svadja se na kojekakvu razliku u mišljenju sa Njemačkom. Kao što kod svakog koalicijskog mira, mora i u tom slučaju mirovni ugovor da bude potpisan od svih članova koalicije, a sporazumak naših saveznika ovisi još o nekojim pitanjima osobito teritorijalnog značenja.

* „Narodny Listy“ o jugoslavenskom pitanju. Jugoslavenski je položaj u mnogočem radosniji nego li naši — pišu „Narodny Listy“. Oni imadu više spornih točaka nego li mi, a prije rata se nije moglo ni pomisliti, da bi ideja ilirizma u tako novoj konkretnoj formi bila pobijedila, kako se je to danas desilo. I kod njih je narodna volja zahvatila svih petnaest zemalja, u kojima žive Slovenci, Srbi i Hrvati rastrešeni te ujedinila narod u jednu cijelinu. Izražaji narodne svijesti i volje za samostalnom državom, kakvi dolaze od svibnja ovamo iz svijlu muketronih zemalja jugoslavenskog naroda na jugu, imaju u sebi velebnu preporoditeljsku snagu i baš radi toga, što se ovo probudjenje pronijelo tako elementarnom silom, pošto radi protiv naroda nekoliko pojedinaca zavedenih od Mađara ili od bečke vlade.

* Njemački car grofu Czerninu. Njemački car poslao je grofu Czerninu slijedeću brzojavku: Vaša se je Preuzvišenost za vrijeme, u koje ste vodili poslove ministarstva c. i kr. kuće i vanjskih poslova, trudilo, da u duhu tradicije, već skoro 4 desetogodišta postojeće prijateljske odnose, stvorene savezom medju Austro-Ugarskom i Njemačkom, utemeljite i uzdržite i medju mojim političkim savjetnicima. U ovo su doba bile započete i pouzdanim zajedničkim djelovanjem sretno riješene velike zadaće. Iskreno osjećam potrebu, da se za to Vašoj Preuzvišenosti najtoplije zahvalim. Moj poslanik grof Wedel izručit će Vam znakove željeznog križa I. reda, koje Vam kod ove prilike radošću podijeljujem.

* Talijanski će kralj posjetiti zapadnu frontu. Čim će talijanske pukovnije biti smještene na francuskom bojištu, posjetit će talijanski kralj svoje čete na zapadnom bojištu.

* Poljaci i Ukrajinci. „Kuryer Lwowski“ javlja, da su ukrajinski seljaci napali na 3 satnije V. poljačke ulanske pukovnije u Niemirovu te ih posve razbile. Ulanska je pukovnija morala radi poteškoća u opskrbi rekvirirati hranu. Ogorčeni su seljaci medjutim razoružali ulance, napali na transport zarobljenika te ga posve razbili.

* Izmjena njemačkih i ruskih zarobljenika. Iz Berlina se službeno javlja, da se neće moći odmah vratiti iz Rusije svi njemački i ratni zarobljenici i to dijelom radi velike udaljenosti, dijelom radi pomankanja prometnih sredstava, koja su bila za unutrašnjih nemira posve uništena. Sa druge strane opeta neće biti moguće, da se ruski zarobljenici vrate iz Njemačke u Rusiju, jer je njihov broj velik i jer je njihov transport uslijed nastavka rata i pomankanja prometnih sredstava oteškoćen. Rusi će se morati tim stanjem stvari baš tako zadovoljiti, kao i njemački zarobljenici u Rusiji; samo što su Rusi u toliko na boljem, što mogu u uređenim prilikama sa sigurnošću čekati na povratak u domovinu.

* O englesko-francuskoj protuofenzivi. „Baseler Anzeiger“ javlja: Skrajno napeti položaj na zapadu počimlje pokazivati svoje posljedice. Čitavi položaj govori za to, da predstoji englesko-francuska ofenziva, koja se više neda odgoditi. — „Stampa“ javlja: Parlški krugovi smatraju položaj Engleza uslijed nastavka njemačkih sunaka veoma ugroženim. Foch i Haigh preuzeli su osobno vodstvo protunavala, da spase flandrijsku obalu. — „Frankfurter Nachrichten“ javljaju iz Ztricha: Prema brzojavima iz Rima tvrde novine, da je od početka ofenzive otpremjeno na bojište u Francusku 21 englesko-amerikanska divizija.

* Naoružavanje Rusije. „Fremdenblatt“ doznaje, da boljševička vlada djeluje u potpunom militarističkom smjeru. Trocki zahtijeva, da svaki građanin mora biti istodobno i vojnik, e bi na prvi p živ stupio u vojsku na obranu domovine. Sam Lenin smatra uspostavu ruske armije kao nuždan zahtjev. Sve su časničke škole bile opet otvorene, da priprave časnički zbor za novu armiju.

* Estonska, Livonska i Njemačka. Berlinski večernji listovi javljaju: Estonsko-livonsko odaslanstvo stiglo je 21. u glavni stan, gdje je bilo primljeno u audijenciju od državnog kancelara. Grof Hertling zahvalio se odaslanicama za povjerenje, izraženo njemačkom caru sa strane zemaljskog vijeća te je saopćio carevu spremnost, da vojnički podupre Estonsku i Livonsku u svojoj težnji, da se otkine od Rusije. Konačno se je državni kancelar izjavio spremnim, da u ime cara prizna područja kao samostalnu državu. Želja zemaljskog vijeća, da se ostvari nezavisna monarhički konstitucionalna država, vezana personalnom unijom sa pruskim kraljem, bit će blagohotno ispitana od njemačkog cara, koji će doskora saopćiti najvišu odluku.

* Sedmi međunarodni mirovni kongres vršit će se — kako javlja „Petit Parisien“ — u Sant Andersu. Kralj je kongresu postavio na raspolaganje palaču Magdalena.

* Ritmajstor Richthoffen pao. Wolffov ured javlja: 21. travnja nije se ritmajstor von Richthoffen vratio sa lovačkog ljeta na Sommi. Prema suglasnim opažanjima njegovih pratilaca i različitih drugih motioaca zaletio se je Richthoffen u potjeru za neprijateljskim aeroplanom te se spustio do male visine. Čini se, da mu je zapeo motor te da se je radi toga morao spustiti. Pošto se je Richthoffen sretno spustio, postojala je nada, da je Richthoffen neozljeđen pao u zarobljeništvo. Reuterova vijest od 23. travnja javlja medjutim, da je Richthoffen našao smrt. Pošto Richthoffen, koji je proganjao neprijatelja, nije mogao biti od njega pogodjen u zraku, čini se da je postao žrtvom slučajnog hica sa zemlje. Prema engleskoj je vijesti bio Richthoffen sahranjen vojničkim počastima u blizini mjesta, gdje se je spustio s aparatom.

* Predumovi Engleskoj. Reuter javlja: Bonar Law izjavio je u svom proračunskom govoru i ovo: Posljednje, su godine, iznašli predumovi, koje smo mi dali saveznicima, 505 milijuna, dok iznašaju predumovi na sve saveznike 950 milijuna. Od ovog iznosa pada na nas 550 milijuna, a 450 milijuna na ostale saveznike. Mi smo dakle dali saveznicima baš toliko predumova, koliko ih je Amerika dala nama.

* Proširenje vojne obvezatnosti u Kanadi. „Nieuwe Rot. Courant“ javlja iz Londona: Kanadska vlada bila je obzirom na vojnički položaj od parlamenta opunomoćena, da proširi vojnu obvezatnost, da uklone sve otpuste te da pozove pod oružje sve neoženjene muškarce od 20. do 23. godine.

* **Vladina kriza u Ukrajini.** Javlja iz Kijeva, da je mala ukrajinska rada dala svoju ostavku, pošto je njemački glavni zapovjednik u Ukrajini, general Eichhorn, odredio, da ukrajinski seljaci ne smiju zaposjesti više zemlje veleposjednika, negoli mogu sami obradivati. Ukrajinske se seljake mora prisiliti na rad na posjedima veleposjednika, što su ostali u zemlji. Ukrajinska zastupstva u Beču i Berlinu dobila su nalog prosvjedovati protiv odredbe njemačkog generala.

* **Demonstrativno stavka za sveopće pravo glasa u Budimpešti.** Jučer 22. t. m. su uprizarili radnici trosatno demonstrativnu stavku za sveopće pravo glasa. U svim je obrtima počivala radnja. Električna je željeznica obustavila promet. Kafane, gostione i većina dućana bijahu zatvoreni. Od prilike 100.000 radnika otišlo je u gradski perivoj, gdje je održavalo sastanak. Prihvaćena bi resolucija, u kojoj radništvo traži sveopće pravo glasa. U 5 sati svršio je sastanak. Za tim se radništvo mirno razišlo. Nije došlo do nikakvih izgreda.

* **Pozar u topničkom skladištu u Le Havre.** „Nouveliste de Lyon“ javlja iz Le Havre: Skladišta za topništvo i za ženijske čete belgijske armije, koja su sadržavala velike količine materijala, izgorjela su u noći od petka na subotu.

* **Novo ugarsko ministarstvo.** U budimpeštanskim se političkim krugovima glasa, da je ministar za trgovinu Szterenyi dobio nalog, da posreduje među ugarskim strankama. Kabinet bi se Szterenyi sastojao u glavnom iz onih političara, koji se zauzimaju za kompromis u pitanju izborne reforme.

* **Najveći engleski proračun.** Brzojavljaju iz Londona: Najveći proračun, što ga povijest Engleske pamti, bio je jučer prihvaćen u donjoj kući potpunim mirom. Od novih poreznih predloga nije naišla nijedna na prigovor osim dohodarine, koju se smatralo preiskom. I novine izriču svoje zadovoljstvo sa novim porezima.

* **Novi dalekometni engleski top?** „Wiener Allgemeine Zeitung“ javlja iz Londona: Državni tajnik ratnog ministarstva je izjavio, da imade dalekometni top, koji strijelja na 350 kilometara.

* **Promjena u engleskom generalnom stožeru.** „New-Rotterdamsche Courant“ javlja, da je u engleskom glavnom stožeru provedeno nekoliko važnih promjena. Novinstvo se mnogo bavi sa odstupom vodje letalačke službe Trenclardom.

* **Španjolski duhan.** Havas javlja, da je španjolska vlada zabranila izvoz duhana.

* **Japanci u istočnoj Sibiriji.** Nota japanske vlade ističe, da sadašnja akcija nije započela iskrcavanja četa, već da je tim svršila.

* **Iz turkustanskoj republiki.** Varšavski zlonistički organ „Hain“ donosi opširne vijesti o židovskim progonima u velikom opsegu, što su se odigrali u glavnom gradu Turkestana i u ostaloj zemlji. Izim drugih voditelja Židova bio je takodjer umoren navodno i ministar financija turkustanske vlade, Herzfeld. Situacija bila je navodno očajna. Svuda se na brzu ruku stvaraju pomoćni odbori. — Takodjer u Ukrajini pojavljaju se židovski progoni.

Iz Rusije.

Kristijanija, 22. (D. u.) Waldemar Grossmann piše u „Werdegang“, da se prema vijestima iz Petrograda očekuje tamo sa sigurnošću promijenu sistema i da mora u prvome redu biti sazvana konstituenta. Boljševici su pripravnici, da u skrajnom slučaju konstituenti predadu svu moć. Uzrok ovome preokretu leži u potpunom financijskom slomu boljševičke vladavine. Vlada da ne može dobiti nikakvog novca i da ne može izplaćivati plaća. Iz istog uzroka moraju počivati i tvornice. Boljševici se boje takodjer njemačke intervencije u svrhu gaženja republike.

Iz slavenskog svijeta.

Ponovno osudjeni na smrt. Pod tim naslovom donosi „Slovenski Narod“: Iz njemačkih smo krugova doznali nekoje potankosti (zanimivo jest, da se vladin na crt o ustavnoj reformi širi već među članovima raznih njemačkih Vojskara, dok ga vlada brižljivo sakriva pred očima čeških i jugoslavenskih zastupnika), koje dokazuju, kako je „pravédno“ zasnovano Seidlerovo uređenje narodnog pitanja na jugu. Na crt izlazi iz stanovišta, da se jugoslavensko pitanje mora riješiti posebice za svaku krunovinu putem takoiimenovanih narodnih kotara, koji bi obuhvaćali čisto narodne kotare i kojima bi se davala prividna autonomija. Kod ustanavljanja tih narodnih kotara oslanja se vlada na popis pučanstva od godine 1900., koji je upravo na nečuvan način decimirao slovenski narod osobito u Štajerskoj, u Koruškoj i u Istri. Ako računaju najrijetnije, oteći su nam godine 1900. u Istri najmanje 20.000, u Štajerskoj 40.000 i u Koruškoj 40.000 duša. (Računamo li k tome hrvatski narod u tim pokrajinama i Trst, možemo mirno ustvrditi, da je naš narod u Istri oštećen najmanje za 40.000, a u Trstu, unatoč revizije, za minimum od 20.000 duša. Op. ur.) Vlada znađe to veoma dobro. Unatoč se tome oslanja na taj krivotvoreni popis pučanstva, e bi nas kod neznačajnih prava, što nam nudja, što najviše prevarila. (Da su

naše tvrdnje ispravne, proizlazi iz objektivnih izvora, iz njemačkih revija, u Njemačkoj, koje su u svoje doba po zasluzi ožigosale način popisivanja pučanstva u našoj državi. Op. ur.) Ali sve to su tek tričarije, pomislimo li, da nam Seidlerov na crt hoće oteći i ukrasti iz našeg narodnog tijela čitavu jednu slovensku pokrajinu. Osnova se vlade naime stavlja na stanovište, da Koruška uopće nije više slovenska zemlja i da tamo nema slovenskog narodnog ozemlja, već da su tamo naseljene među njemačkim narodom tek pojedine slovenske kolonije, kojima bi se imala zasigurati nekoja minoritetna prava. Za sve one naše politike (priznati moramo, da ih možemo prebrojiti na prstima jedne ruke), koju naginjaju još na oportunističku stranu te očekivaju, da će vlada omogućiti svojim na crtom kompromis sa našim narodnim zahtjevima, Seidlerov je na crt udarac bičem u lice i okrutno podru-givanje najprimtivnijoj pravédnosti napram Jugoslavenima. Naš narod neka plať par narodnih slobodština, tucet činovnika i po tuceta narodnih škola time, što potpiše narodnu smrtnu osudu za 120.000 najmilijih koruških Slovenaca... Ali unatoč tome, što se vlada identifikira sa njemačkim na crtima, što predaje Korušku na milost i nemilost Nijemcima, Nijemci se protive i tom na-crtu i otklanjaju svaku autonomiju za Slovence. Oni traže, da se im preda Štajersku i stvori njemački koridor na Jadransko more. Tako vidimo, kako se njemačka birokracija i njemački radikalni zastupnici prepiru o našoj koži. Razlika je dakako snimo u metodi. Za nas je Seidlerov na crt i njegova povijest tek interesantna i poučna afera. Neposrednog interesa na tom na crtu nemamo, pošto nema nijednog ozbiljnog slovenskog čovjeka, koji bi iz-publio za taj projekt ma samo jednu jedinicu riječ. Mi učelno otklanjamo svako djelomično riješenje jugoslavenskog pitanja. — Tako piše „Slovenski Narod“, a mi dodajemo, da ne možemo popustiti od našeg prava niti za petalj. U tom smo pogledu svi Jugoslaveni jedini. Naši su zahtjevi tako pravédni, da se ne bojimo nikakvog rasudišta. Imade li još pravédnosti na svijetu, mora se riješiti jugoslavensko pitanje onako, kako mi želimo, kako je jedino pravédno. Nema li još te pravédnosti, tad znađemo, da će ova pravédnost pobijediti, u to vjerujemo svim svojim srcem, cijelom dušom. Odblo je čas već sovini-zmu i imperijalizmu, a Seidlerovi i njemačkona-cijonalni na crti su tek zadnji trzaji iznemoglosti i borbe sa smrću. Pobjeda je naša, naša zora puca...

Iz Srbije. Bernski „Press-Bureau“ objavila izvještaj iz Bordeauxa, prema kojemu je narodni zastupnik Trifković stavio na ministra-predsjednika Pašića upit glede na govor grofa Czernina. Pašić se odgovorio, da tvrdnje grofa Czernina, u koliko se tiču Srbije, ne odgovaraju potpunoma činjenicama i da grof Czernin nije nikad ponudio Srbiji mir, što ne bi Srbija međutim nikad bila ni prihvatila. Tvrdnje ministra Czernina da su samo austro-ugarske spletke. Za tim je Pašić pročitao onaj dio govora ministra Czernina, u kojem kaže, da Austrija ne misli na posvemašnje uništenje Srbije, već da hoće svladati Srbiju jedino moralno. Pašić je na to kazao, da se Austrija kao i grof Czernin varaju, misle li ovako o Srbiji, koju ne poznaju. — Narodni zastupnik je Trifković za tim izjavio, da se zadovoljava sa odgovorom ministra-predsjednika i da dijeli mišljenje ministra-predsjednika, e se radi jedino o austro-ugarskim spletkama. Sve intrige, uperene protiv Srbije, da će samo pojačati veze, koje spajaju Srbiju sa njezinim velikim i mogućim saveznicima. — Švicarski listovi javljaju: „Journal des Débats“ donosi izjavu srpskog poslanika u Parizu, M. Vesnić, o govoru grofa Czernina. Vesnić veli, da se Czernin prema srbskoj vladi služi istom taktikom kao i prema Wilsonu. „Do ovoga časa“, rekao je, „moja vlada nije primila nikakve obavijesti (o mirovnoj ponudi, o kojoj je u štampi bilo govora poslije Czerninove aluzije o spremnosti Srbije na mir. Pr. ur.) Grof Czernin je htio baciti među naše saveznike i prijatelje insinuciju, da je pre-govarao sa nama. Da ovu sumnju bolje utvrdi, on govori o Srbiji sa nekom nježnošću. On zna, da je „u Srbiji vrlo jaka želja za mirom“, ali da „zemlju sprečavaju, da zaključi mir, velike sile antante“. — Ova taktika je dostojna jednog nasljednika Metternichova. Ja izražavam osjećaje ne samo svoje vlade, već u isto vrijeme i svih mojih suplemenika, kad velim, da mi ne želimo, da mi ne ćemo drugi mir, nego onaj, koji će diktirati saveznici, onaj mir, koji će biti osnovan na pravu i pravédnosti. U Beču i u Budimpešti, kao i u Berlinu i u Sofiji, znadu vrlo dobro, da Srbija nije primila na sebe nadčovječne žrtve i mučeništvo besprimjerno u historiji — osim primjera herojičke Belgije — zato, da na kraju svoga puta padne na koljena pred jednim renegatom kao što je grof Czernin“.

Kanonik Lampe protiv svog biskupa. Javlja „Slovenskom Narodu“ iz Beča, i zvjerodostojnog izvora: Ljubljanski se je kanonik dr. Evgen Lampe pobunio proti vlastitom svom biskupu. Mons. dr. Lampe je naime denuncirao knezobiskupa dr. A. B. Jegliča kod bečkog zastupnika sv. Stolice, papinom nunciju, e razvija djelovanje, koje je pogibeljno inte-

resima vjere i crkve. Osobito ga tuži, e se je priključio veleizdajničkom (deklaracijskom) pokretu među narodom te da podupire (time, što ne nastupa protiv narodne sloge u kobnim vremenima) framazonstvo, navodeći, da je razbio strogu katoličku S. L. S. te pomagao, da se ustanovila nova S. L. S., koja se brati sa naprednjacima. Naš informator dodaje, da je nuncijatura uzela na znanje denuncijaciju dr. Lampe, te da je povjerila nadbiskupu dr. Sedjeju informativni postupak. Kao neposredni uzrok Lampe-tove akcije navodi se nekakav prizor, koji se nedavno odigrao među knezobiskupom i njegovim kanonikom. Ovom je prilikom pokazao Jeglič posve otvoreno, kako sudi o moralnim kvalitetama svog kanonika mons. Lampe. — Odgovara li ta vijest istini, tad možemo za bilježiti novi slučaj narodnog veleizdajništva i lupeštva protiv narodne sloge, za kojeg nema dosta bezobzirnog paragrafa i dovoljno stroge kazne. Slovenski će se narod u tom slučaju pobrinuti, da takvim beskarakternim kreaturama bude onemogućeno u slovenskim zemljama svako djelovanje i uopće život. — U svezi s time je zanimiva vijest „Slovenskog Naroda“, e će Sušteršič izdavati novi dnevnik pod naslovom „Novice“. „Novice“ će gajiti intimnu vezu sa zemaljskom vladom i sa politikom. To je savezništvo za njih najnaravnije. Interesantno je, da je taj novi dnevnik dobio od vladne odlučak papira, ma da ga vlada nema, te ga nova poduzeća uopće dobiti ne smiju uz nikakvu cijenu. Ali u zemlji iznimaka, i ova je iznimka posve prirodan pojav. Naš se list mora međutim tiskati na zelenom, plakatnom papiru...

Naši se sastanci zabranjuju... Javili smo, da je redarstvo zabranilo političke sastanke Jugoslavenima i Česima. Ali za to se dozvoljavaju Nijemcima na stolne prosvjedne skupštine u Gracuju i oselaju Štajerskoj i Koruškoj itd. Neka im bude. Zašto imademo ravnopravnost? — Njemačka „Südmarka“ je, kako je poznato, nepolitičko društvo. „Slovenski Narod“ prenosi iz „Freie Stimmen“ sije-deći govor putujućeg učitelja „Südmarke“, Hoyer, koji je, kao mnogi drugi, iz „državnih interesa“ po svoj prilici oslobodjen od vojničke službe. Eto taj nepolitički govor, kako ga donose celovačke „Freie Stimmen“: „Kad su u 12. sočkoj bici naši vojnici zajedno sa njemačkom braćom porazili Talijance, vikali su: slovenski i njemački listovi „dolje sa Njemačkom!“ U istinu, novac engleskog ministra za propagandu djelovao je kod nas veoma dobro... Takvih Masaryka ima kod nas na hiljade. Korošec i drugovi njegovi traže sa Lloyd Georgeom jugoslavensku državu. Korošec izvršuje ono, što mu je Lloyd George naložio. Za tim je govornik tražio aneksiju talijanskog područja do Tagliamenta i zahtijevao, neka se u jugoslavenskim zemljama naseljuju čim više njemačke obitelji...“ Tako predavaju putujući učitelji nepolitičkog društva po „vojničkim domovima“. Potpiše li posvjetno koje naše društvo deklaraciju, prijete mu raspustom ili ga jednostavno raspuste. Predstavljajmo si, piše „Slovenski Narod“, putujućeg učitelja slovenačkog društva Cirila i Metod, i posljedice sličnih „obrambenih govora“...

Domaće vijesti.

Uredništvo „Hrvatskog Lista“ prima stranke, koje žele kojekakvih objašnjenja radi potpora ili kojekakve molbe, srijedom i subotom od 5 do 7 sati poslije podne.

Uredovno vrijeme poslije podne kod ovdješnjeg Kreditnog i Eskomptnog društva, trg Custozza 45, ustanovilo se od 4—6 sati od danas naprijed.

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba, prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici karata počevši od broja 5601.

Prosvjeta.

Izdanja društva hrv. književnika. Cirilometodska knjižara „Hermes“ t. d. d. u Zagrebu preuzela je na temelju ugovora od „Društva hrv. književnika“ njegova redovita izdanja „Savremeni hrvatski pisci“, te će prema tomu daljnje publikacije knjiga rečenih izdanja uslijediti putem gornje knjižare.

„La petite Revue“. Izišao je 2. broj ovog li-jepo uređivanog i poučnog časopisa s ovim sa-držajem: Comte de Gobineau: La Renaissance. I. Savonarole. Florence. — Adolphe Thiers: Notes et Souvenirs (Suite). — José Maria de Heredia: Antoine et Cléopâtre. Epigramme funéraire. Fuite de Centaures. Le recif de corail. — André Lichtenberger: La petite soeur de Troit: VII. L'ange noir. — Warren-Latappy: De janvier a décembre. Avril-Mai. — Anecdotes, jeux desprit, lettres etc. — Grammaire: Etre kao pomoćni glagol. Pretplata iznosi na godinu K 10—, a pojedini broj K 120. Novac se šalje na upravu lista Zagreb, Akademski trg 2, a dobiva se list u svakoj knjižari i boljoj trafici.

Desetgodišnjica smrti našega velikoga nauč-njaka. Dne 24. o. mj. navršit će se deset godina, otkako je umro naš veliki naučenjak dr. Valtazar Bogošić.